

Konarska-Pabiniak, Barbara

Pokłosie Roku Kultury na Mazowszu

Notatki Płockie 42/1-170, 52-54

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

POKŁOSIE ROKU KULTURY NA MAZOWSZU

15 stycznia 1997 r. odbył się w Warszawie w Starej Pomarańczarni w Łazienkach Noworoczny Sejmik Regionalny zwołany przez Honorowy Komitet Roku Kultury na Mazowszu, którego celem było podsumowanie Roku Kultury na Mazowszu ogłoszonego przez Mazowieckie Towarzystwo Kultury. Inicjatorem Roku Kultury na Mazowszu jak i styczniowego spotkania w Łazienkach był Marszałek Senatu RP Adam Struzik, patron tej wielkiej akcji kulturalnej.

Powitania zaproszonych gości dokonał prof. Marek Kwiatkowski, dyrektor Muzeum Łazienki Królewskie, prezes Mazowieckiego Towarzystwa Kultury, otworzył Sejmik Marszałek Adam Struzik, a podsumowania osiągnięć Roku Kultury na Mazowszu dokonał wiceprezes MTK Zygfryd Rekosz.

Rok Kultury na Mazowszu ogłoszono w 30-lecie istnienia Mazowieckiego Towarzystwa Kultury. Przed podjęciem decyzji zastanawiano się, czy jest to właściwy czas dla organizowania tak szerokiego przedsięwzięcia. Pierwsze sondaże potwierdziły jednak, że impreza jest potrzebna i możliwa do zrealizowania. W tym przekonaniu umocnił MTK Marszałek Struzik i wojewoda warszawski Bogdan Jastrzębski. I tak 24 października 1995 r. wojewodowie województw mazowieckich i podlaskich, marszałkowie Sejmików, prezydenci miast podpisali porozumienie w sprawie ogłosze-

nia 1996 r. Rokiem Kultury na Mazowszu. Określono cel przedsięwzięcia - uznanie roli kultury w społecznym i kulturalnym rozwoju regionu Mazowiecko-Podlaskiego, ożywienie życia kulturalnego społeczności lokalnych, troska o dziedzictwo kulturowe, a także pobudzenie inicjatyw społecznych, świadomość, że Mazowsze jest regionem, który dał Polsce wspaniałych twórców kultury i architektury, bogatą i podziwianą w świecie sztukę ludową i folklor, gdzie zachowany jest piękny krajobraz. Od tych założeń rozpoczął się Rok Kultury na Mazowszu.

Mazowieckie Towarzystwo Kultury opracowało własny program. Powstały także programy wojewódzkie. Odbyły się liczne sesje regionalne, imprezy kulturalne, ukazały się cenne pozycje książkowe. Jako pierwszą wiceprezes Rekosz wymienił sesję na temat: "Regionalizm w pracy dydaktyczno-wychowawczej szkoły", która odbyła się 24 stycznia 1996 r. w Centrum Edukacji Kulturalnej w Warszawie. W sesji uczestniczyli przedstawiciele wszystkich kuratoriów. Impreza przebiegała pod patronatem Ministerstwa Kultury i Sztuki w nawiązaniu do programu opracowanego przez MEN pn. "Dziedzictwo kulturowe w regionie", a postulowanego od wielu lat m.in. przez Stowarzyszenie Regionalne. Nie był to program obowiązkowy, ale zalecony. To co jest tak zagrożone współcześnie - tradycja i kul-

Kuluarowe spotkanie po zakończeniu obrad Noworocznego Sejmiku Kultury w Starej Pomarańczarni. W towarzystwie marszałka Adama Struzika, dr Anna Stogowska (od lewej), dr Barbara Konarska-Pabiniak, dr Jerzy Stefański (autor nagrodzonej książki "Płock od A do Z").

tura regionu miało szansę realizacji przez nauczycieli. W zakresie edukacji regionalnej nauczyciele otrzymują pomoc m.in. w postaci wydawanej serii "Zeszytów Regionalnych" (w przygotowaniu trzeci "Zeszyt").

Odbyła się także sesja jubileuszowa w Płocku z okazji XXX-lecia MTK zorganizowana przez Mazowiecki Ośrodek Badań Naukowych wspólnie z Towarzystwem Naukowym Płockim, Towarzystwem Opieki nad Zabytkami Oddział Płock, pod patronatem wojewody płockiego Krzysztofa Kołacha. Wiceprezes MTK wyraził głęboką wdzięczność organizatorom za wspaniały klimat w Płocku podczas sesji, właśnie tam, gdzie sięgają korzenie Mazowieckiego Towarzystwa Kultury.

Planowany był program artystyczny: "Jest Warszawa", który został przygotowany, ale nie uzyskano funduszy, aby go zrealizować. Realizowany był w mniejszym zakresie w Parku Kultury w Powsinie w sezonie letnim. Imprezy artystyczne, które się tam odbyły organizowano wspólnie z kierownictwem Parku. Korzystali z nich ludzie biedni, emeryci, którzy w Powsinie wycieczali.

Kolejny punkt programu - to uroczystość wręczenia nagrody im. Oskara Kolberga 15 września 1996 r. w siedzibie Zespołu Pieśni i Tańca "Mazowsze" za osiągnięcia w dziedzinie sztuki ludowej i folkloru. Była to już XXI edycja tej nagrody, jedynej i najwyższej, która jest największą satysfakcją dla twórców ludowych i wszystkich, którzy się sztuką ludową zajmują.

Śladami Oskara Kolberga i Zygmunta Glogera to jak zwykle temat realizowany przez prof. Barbarę Falińską. W Roku Kultury na Mazowszu prof. Falińska odbyła kolejną wycieczkę językoznawczą ze studentami.

Znaczące wystawy - to wystawa "Wycinanka ludowa" w Domu Polonii, później prezentowana w Senacie i wystawa plakatu obrazującego piękno Ziemi Mazowieckiej.

W Mazowieckim Towarzystwie Kultury skupionych jest 270 plastyków. Brali oni udział w 6 plenerach malarskich. Przeglądem dorobku tej grupy twórczej była wystawa w Kordegardzie Starych Łazienek.

Wielką tradycyjną imprezą była ta zorganizowana już po raz dziesiąty, tym razem w 400-lecie stołeczności Warszawy. Jest to forma przeglądu dorobku kulturalnego województw mazowieckich; w 1996 r. miała szczególny wymiar. Przez dwa dni w ciągu 18 godzin odbywał się program non stop, podczas którego prezentowane były zespoły wszystkich województw, a także 500 zespołów zagranicznych. Wystąpiło 600 wykonawców. Imprezę o tak szerokim zakresie można było zorganizować dzięki pomocy Wydziału Kultury Gminy Centrum, a także dzielnicy Śródmieście.

Dużą aktywnością wykazał się Klub Turystyki Mazowieckiego Towarzystwa Kultury, który jest klubem bardzo prężnym, współpracuje z różnymi swoimi partnerami, organizuje szereg spotkań, wyjazdy do ciekawych turystycznie miejsc, a także imprezy jak Niedziela Sannicka, Miodobranie Kurpiowskie, Skierniewickie Święto Kwiatów, Owoców i Warzyw. Ma również ambitny zamiar, by wydać przewodnik turystyczny po Mazowszu. Nie ma co prawda jeszcze pieniędzy, ale jest wola.

Rok Kultury na Mazowszu przyniósł także bogaty dorobek edytorski. Wydana została książka "Stanisław Herbst - historyk i regionalista" pod red. Józefa Kazimierskiego, regionalisty, założyciela Ośrodka Badań Naukowych. Planowany był katalog laureatów Nagrody im. Oskara Kolberga. Jest ich ponad 400. Moralnym obowiązkiem MTK jest sfinalizowanie takiego wydawnictwa. W przygotowaniu jest antologia poezji mazowieckiej, realizuje się wydawnictwo "Skarby Tysiąclecia na Mazowszu" podjęte wspólnie z Petrochemią Płock. Jest to bardzo ambitne wydawnictwo i godne naśladowania. W opracowaniu są także kolejne dwa tomy syn-tezy dziejów Mazowsza.

Jak na MTK, które działa społecznie, przedsięwzięć tych było dużo i każde z nich ma ogromne znaczenie dla kultury regionu.

Największą wartością ma to, co zapisane i udokumentowane. Wychodząc z tego założenia postanowiono ogłosić konkurs na najlepszą książkę naukową o Mazowszu. Marian Sołtysiak, sekretarz naukowy MTK, poinformował o nagrodzonych pozycjach książkowych wydanych w 1995 r. Przyznano dwie pierwsze nagrody: dr. hab. Januszowi Szczepańskiemu z Pułtusza za pracę "Wojna 1920 r. na Mazowszu i Podlasiu" oraz prof. Danucie Poppe za "Księżę ławniczą miasta Płocka 1489-1517".

Dr Janusz Szczepański udowodnił, że losy wojny 1920 r., a także losy państwa polskiego rozstrzygnęły się właśnie w naszym regionie. Recenzenci podkreślali, że największym osiągnięciem autora jest naszkicowanie "stosunku różnych warstw społeczeństwa Mazowsza i Podlasia wobec bolszewickiego systemu władzy".

Druga książka - to edycja źródłowa. Zyskała bardzo przychylne oceny specjalistów, wysoki stopień trudności merytorycznych, które musiała pokonać autorka, by zaprezentować materiał wyrażony w łacinie z epoki.

Wśród innych wyróżnionych pozycji znalazła się książka dr. Jerzego Stefańskiego "Płock od A do Z" (red. wydania dr Barbara Konarska-Pabiniak), wydana przez Towarzystwo Naukowe Płockie i Zarząd Miasta Płocka.

Wręczono także medale i odznaczenia dla osób zasłużonych dla Mazowsza. Złote Medale za Zasługi dla Mazowsza otrzymali: Marszałek Senatu RP Adam Struzik i Minister Kultury Zdzisław Podkański. Medal za Zasługi dla Rozwoju Kultury na Mazowszu otrzymali m.in.: wicewojewoda płocki Marian Rodzeń i dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Natalia Kalinowska-Witek.

Wiceprezydent Warszawy Leszek Mizieliński odznaczył Mazowieckie Towarzystwo Kultury "Medalem 400-lecia Warszawy" doceniając trzydziestoletni dorobek Towarzystwa, a Stowarzyszenie Orła Białego wręczyło MTK jako symbol uznania i szacunku dla działalności społeczno-kulturalnej Odznaczenie Orła Białego.

Rok Kultury na Mazowszu - było to największe przedsięwzięcie Mazowieckiego Towarzystwa Kultury. Istnieje potrzeba, aby doświadczenia Roku Kultury wykorzystać i aby przesłania wynikające z deklaracji władz towarzyszyły działaniom MTK w roku bieżącym i następnym. Jest postulat towarzystw regionalnych i

warszawskich kół stowarzyszeń regionalnych, których w Warszawie funkcjonuje ok. 20-tu, aby organizować Wojewódzkie Sejmiki Kultury, na których ludzie kultury regionu będą mogli się wypowiedzieć. Da to szansę większej integracji ruchu regionalnego.

Czas też, by w Warszawie powstało Mazowieckie Centrum Kultury. Rodzi się inicjatywa powołania 10 Ośrodków Regionalnych w Polsce, które będą prezentowały dorobek ościennych województw mających swoje ambicje, swój dorobek, chcących zaprezentować go w Warszawie, a z drugiej strony, by naukowcy, artyści warszawscy mogli wspierać, wzmacniać region. W tym celu planowana jest m.in. sesja nt. Związki Warszawy i Mazowsza, przegląd twórczości ludowej, plenery malarskie, wydawnictwa regionalne, powołanie agencji koncertowej.

Reasumując wiceprezes Zygfryd Rekosz podkreślił, że Rok Kultury na Mazowszu 1996 r. okazał się inicja-

tywą pożyteczną i spełniającą oczekiwania organizatorów. Przyczynił się do zaktywizowania życia kulturalnego w regionie i zaowocował licznymi inicjatywami. Przyczynił się do zacieśnienia relacji między województwami, lepszej popularyzacji ich dorobku kulturalnego, podejmowania wspólnych przedsięwzięć regionalnych.

W celu lepszego wykorzystania sił, inicjatyw i funduszy należy doskonalić integracyjne formy działalności kulturalnej poprzez formę Wojewódzkich Sejmików Kultury i porozumienie dyrektorów wydziałów Urzędów Wojewódzkich zajmujących się sprawami kultury.

Wnioski oraz propozycje przedstawione na Noworocznym Sejmiku Kultury przez Mazowieckie Towarzystwo Kultury, a dotyczące programowania zadań kulturalnych w naszym regionie, odpowiadają potrzebom i uwarunkowaniom społecznym, a także określają zadania Towarzystwa.

W numerze 4/169 "Notatek Płockich" zamieściliśmy relację z wizyty w siedzibie TNP Prezydenta RP - Aleksandra Kwaśniewskiego, którą opatrzyliśmy licznymi zdjęciami. Ich autorem jest Zbigniew Kryda. Tej informacji zabrakło.

Przepraszamy niniejszym Autora i Czytelników.

Redakcja